

Naročnina
\$2.00
na leto.

CLEVELANDSKA AMERIKA

"Clevelandska Amerika"

619 ST. CLAIR AVE. N. E.
CLEVELAND, OHIO.

STEV. 69. No. 69.

CLEVELAND, OHIO, V TOREK 31. AVGUSTA, 1909

Vol. II. LETO II.

Ameriške vesti.

IZ SLOVENSKIH NASELBIN. DOPIS.

JOLIET, Ill., 24. avg. — Ravno danes se mi je zadelo, da tudi jaz napišem par besedi za Vaš cenjeni list. Čakal sem, da kdo drugi odgovori na dopis John Pluta, nadzornika društva sv. Jozefa v Jolietu, ki ga je priobčil v 37. številu. A. S. Rad bi gospoda Pluta vprašal, kje je bil s svojo pametjo, ko se je začelo šele govoriti o Jednotnem Domu v Jolietu. Ali ni bila Vaša dolžnost ta čas malo naprej pogledati in kakor pravite premisliti, ali se je delalo po volji večine društev, ali je po volji nekaterih oseb, četudi so ti v glavnem odboru. Zakaj niste ta čas protestirali proti nepravilnemu delovanju uradnikov, ko še ni bilo nobenih stroškov za Dom in ne za konvencijo? Zakaj torej sedaj protestirate proti popolnoma pravilni določbi članov dr. sv. Jozefa pri zadnji seji. Vi ste pač spali z gl. uradniki vred, ki so si mislili in tudi javno izrazili: nekoliko časa bodo drugi godrnjali, potem bode vse utihnilo in Dom bode narejen in mi se jim bomo smejali, če bodo pa še kaj besedili, jih izključimo, saj nam nova pravila dovolijo. Hvala Bogu, da ste se malo zmotili; dokler vi modrujete, mi tudi ne spimo.

Kad bi omenil še to, kar se govori tu po Jolietu, potem če je res ali ne. Pravi jo namreč, da Nemaničevu poslopje stoji dva čevlja predaleč čez mejo na sedanjem Jednotnem zemljišču, za katerega se je g. predsednik radi tega tako pogajal, da se bosta ona dva čevlja pozabila. Poleg tega je bil "bas" Nemanič toliko prijazen, da je za dalj za Domom pustil toliko prostora na Jednotnem zemljišču, da bode lahko svoje konje vodil v hlev od obeh strani. Jako praktičen človek za svoj — žep.

Celo Jolietčani obsojajo Nemaniča in druga društva bodo toliko huje glasovala za konvencijo. Toda, to ni dovolj. Katero društvo le more, naj pošlje na konvencijo svojega delegata, ker pooblastila nič ne veljajo in bi potem Nemanič morda s svojo prehrisano stjo in prilizovanjem dobil lahko večino, ako bi bilo le nekaj njemu naklonjenih društev in odborikov navzočih, dočim bi večina društev ne bila zastopana. Ne plašite se teh stroškov, saj je potem lahko mir tri leta, do prihodnje glavne konvencije.

To je moje mnenje in mislim, da je tudi mnenje večina treznih članov naše slavne K. S. K. Jednote.

Pozdrav vse sobratom in Bog daj, da bi konvencija meseca oktobra naredila mir v Jednoti.

Da člani zunaj Jolietu ne bodo mislili, da tu vsi trobimo v Nemaničev rog. Vam naznanim, da se je tukajšnje Jednotno društvo sv. Franciška pri svoji izvanredni seji izreklo za konvencijo z 86 proti 18 glasovi.

P. S.

V soboto je trčil neki brzovlak v tovorni vlak Wabash železniške družbe pri mestu Glenwood, Mo., pri trčenju sta bila dva potnika ubita, šest potnikov pa lažko ranjenih. Mrtva sta Angličana.

OSEM STO MRTVIH.

Strašna razdejavanja v Meksiko.

Mesta in vasi od potresa uničena, 15.000 oseb je brez hrane in stanovanj. Škode najmanj \$12.000.000.00.

LAREDO, Texas, 28. avg. — Iz mesta Monterey, Meksiko, se poroča, da je povodenj v ondotnem okraju naredila ogromne škode in poplavlila celo okolico. Južno do mesta Saltillo stoji vse pod vodo. Ker je telegraf popolnoma podrt, ni mogoče dobiti nikakih poročil iz omenjenih krajev. Gotovo je, da je prišlo mnogo ljudi ob svoje življenja pri povodnji. Monterey je mesto kakih 70.000 prebivalcev. Od vseh strani je obdano od visokega gorovja, skozi katerega teče reka Santa Katarina.

LAREDO, Texas, 28. avg. — Danes ponoči, je sem dospela vest, da je bilo v dolini Monterey čez osemsto oseb poplavljenih. Mesto Bagdad in mesto Tamaulipas sta popolnoma razrušena.

Železnični tir, katerega je gradila neka ameriška družba, je popolnoma razdejan; mostovi vsi podrti; nad 50 milj je sploh ves tir splaval naprej. Dve indijanski mesteci sta od potresa popolnoma izginili iz površja. Reka Santa Katarina je stopila še šest čevljev čez bregove; bati se je najhujšega. V okrajih Milvo, Leon in Coahuila se poroča, da je vse razdejano, posebno železnica; 12 mostov je razrušenih; prehod čez nje je nemogoč.

Zadnja poročila; več kot tisoč dvesto mrtvih.

MONTEREY, Meksiko, 30. avgusta. — Uradno se je danes sporočilo, da je ob povodnji in potresu zginilo 1200 ljudi svoje življenje v valovih. Na tisoče in tisoče jih je brez strehe in trpe lakoto. Živil ni za dobiti za noben denar; če ne bo hitro pomoči bo zavladala lakota. Dežja je padlo sedem in pol cale; skozi vihar narejena škoda presega svoto \$20.000.000. V tem je najvišji trg "Plaza Zaragoza", kateri stoji tudi čevlj pod vodo. Mnogo oseb tega mesta je iskalo rešitve na visokih hišah; danes so se hise zrušile in vsi so našli žalostno smrt; koliko jih je bilo se ne ve. Neki Amerikanec, po imenu Reader je z smrtno nevarnostjo rešil sam trideset oseb iz valov.

BANČNI DIREKTOR ARETIRAN.

CHICAGO, 28. avgusta. — V elegantnih prostorih tukajšnjega Calumet kluba je bil danes aretiran bančni ravnatelj Elwert W. Shirk, predsednik Private National banke za mesto Tipton, Ill. Dolži se ga, da je zapravil \$24.252 tujega denarja.

ŽRTVE OGNJA.

WAVERLY, Pa., 28. avg. — Danes je tu požar uničil poslopje Canning družbe in naredil okoli \$200.000 škode. V delavnici je delalo kakih petsto oseb, od katerih sta bila dva ubita in pozneje zgorela v plamenu; trije delavci so pa odnesli iz ognja velike opekline.

— Predsednik Taft se sedaj nahaja v mestecu Beverly, Mass., kjer so ga prebivalci nad vse slovesno sprejeli in mu za čast priredili velik ban-

UPA SE OHRANITI MIR.

CHICAGO, 30. avg. — Vsa pogajanja z delodajalci železniške družbe in z uslužbenci kažejo, da ne bo stavke. Uslužbenci zahtevajo, da se jim da 30 centov na uro; na novo upošlenim pa 25 centov na uro, katerim se pa mora vsako leto cent na uro zvišati, tako, da v teku petletnega službovanja vsak doseže plačo 30 centov na uro. Upa se, družba tej zahtevi ugodi.

Inozemstvo.

ZE'PELIN III.

BERLIN, 29. avgusta. — V tem mestu je tisoče tujcev, ki pričakujejo Zeppelina z njegovim zrakoplovom "Zeppelin III." Kot pa vse kaže, je imel Zeppelin na potovanju iz mesta Hof smolo in bil primoran zapustiti zračne višave in se podati k reparaturam.

Cesar Viljem se jako zanima za Zeppelinovo potovanje. Tako njemu prvo osebno telegrafirajo z vseh krajev Nemčije, kje in kako so videli Zeppelina. Danes, da je dobil brzojavko od Zeppelina, kedaj da hoče odpotovati. (To se ne smi čudno sliši, da sprajne Z. Vilija za svet, mojster učenca?) Cesar mu je naslednje sporočil: "Pridite v podeljek zjutraj." Sedaj popravljajo v mestu Bitterfeld zrakoplov in če pride v Berlin v sredo ga bo bo samosvoji Nemci, boljše rečeno cesar in njegova stefaža nad vse slovesno sprejeli.

MINE.

LISABON, Portugalsko, 29. avg. — Tukajšnjemu časopisu "El Mondo" se poroča iz Afrike, da so Spanci položili mine, katere so razstrelile in ubile okoli dvesto Marrov. Ko so hoteli Spanci zopet položiti mine, so jih Mavri zatolili in vnel se je hud boj, v katerem so Spanci zgubili okoli petdeset vojakov in tri najboljše častnike; tudi na strani napadalcev so velike zgube na moštvo.

FRANCIJA PROTESTIRA.

TANGER, Maroko, 30. avg. — Po naročilu svoje vlade iz Pariza je od tu dafes odšel francoski poslanik Regnault v mesto Fez, da ondi protestira proti nasilju sultana in groznemu mučenju ujetnikov. El Roghia zadnje dni, Francija grozi, da če takoj ne vnehajo ti škandalizirani dvajseto stoletje, bo poskušala druga sredstva. Nadeja se je vedno na sredi trga v Fezu zaprt v železno kletko in postavljen na solnce vodja El Roghi, katerega vsaki dan v veselje sultana Maroka in drugih, bičajo, natezajo in sploh z njim delajo kakor nekdanji ekvizitorji. Francoski poslanik je poslal to-le poročilo o razgovoru El Roghia in sultana. Sultan je vprašal po mučenju El Roghia, zakaj je začel ustajati in se protivil zakonom in samemu sultanu? El Roghi mu je odgovoril: "Jaz sem le naredil kar si Ti storil. Razlika med tem je, da se je Tebi upor posrečil, meni pa ne." Sultan je mnenja, da se ga more toliko časa mučiti, dokler ne pove, kje ima skrito svoje premoženje, ki je vredno več milijonov dolarjev; sultan bi dal rad zlato potom zakon "konfiscirati". Poslaniku je naročeno da spouste, da se El Roghia več ne muči.

EKS'PLOZIJA V BUDAPEŠTI.

Sedem na mestu mrtvih; sedemnajst smrtno ranjenih.

BUDAPEŠTA, Ogrsko, 28. avgusta. — V vojaški tovarni za strelivo se je danes zgodila strašna nesreča. V zalogi je nastala eksplozija streliva. Na mestu je ostalo sedem delavcev mrtvih, sedemnajst smrtno ranjenih in čez petdeset jih dodelo male poškodbe. Pok je bil takšen, da je prebivalstvo več kilometrov daljave bilo v paniki. Uveda se stroga preiskava, kdo je kriv eksplozije.

SMOLA.

ODESA, Rusija, 28. avg. — Včeraj so tu prvič poskušali nov vojaški aeroplan, s katerim so pa imeli smolo in nesrečo. Stroj, kateri je bil narejen v tem mestu, je vodil neki Italijan po imenu Catani. Letel je deset milj v visokosti — desetih čevljev, toda tu je prišlo do katastrofe. Stroj je padel z vso močjo na zemljo; prvi del se je popolnoma razdrobil, voditelj Catani težko ranjen odpeljan v bolnišnico.

ZNANO.

PETROGRAD, 28. avg. — Kolera se je z vso silo zopet pojavila. Oblasti so tako maloturna, da kadar malo kolebro omeji, se ne brigajo za isto več in pustijo dele usodi, katere se nad njimi, pravzaprav nad ljudstvo — masuče z povratkom. V mestu Vitebsk je včeraj umrlo za kolero 36 oseb; okoli dvesto jih leži na kolerih otrovanih v bolnišnici.

ZRAČNA TEKMA.

Nagrado \$10.000 dobil Anglež Farman.

Vse pričakovalo zmage Latham ali Bleriot.

REIMS, Francija, 28. avgusta. — V tem mestu je na tisoče ljudstva, ki pristotuje zračni tekmi svetovnih zrakoplovcov vseh narodnosti. Pri tekmi je navzoč sam predsednik Fallieres z več ministri. Dario \$10.000 je bilo postavljeno za takozvani "grand prix", katerega je dobil Anglež Farman v veliko nezadovoljstvo Francozov. Farman je preletel največjo črto in sicer 180 kilometrov v 3 urah, 2 minutah in 56 sekundah. Ime Farman je bilo svetu popolnoma neznano, sedaj pa tako presenečenje. Zrakoplovec grof Latham, kateri je dvakrat že poskušal prejadrti angleški kanal, a pri tem obkral padel v morje, je prvi mislil na zmago; njegov stroj je bil popolnoma na novo konstruiran, to tembolj, ker je Latham bogataš. Njegov zrakoplov je bil ves okrašen z francoskimi zastavami; isto tako so Francozi kar upali na zmago Bleriot, kateri je vendar prvi na svetu preletel v 27 minutah kanal La Manche, ali angleški kanal. Latham je prevozil 113 kilometrov. Prišlo je do nekega prepira, ko se je zvedelo, da Grand Prix de Champaign pripada Angležu Farman; komisija je pa odločila, da je nagrada Anglež zaslužil in ne more biti oporekanja od strani gledalcev; tako se je tudi zgodilo, da so angleškemu konkurentu izročili darilo.

Mogoče, da si želite kupiti posvetilo ali ga prodati, ne pozabite na naše male oglase.

REIMS, Francija, 28. avgusta. — Amerikano Curtis je dobil kot tekmeec na zračni tekmi, zlat bokal. Ker je bilo na tekmi mnogo Amerikancev, je bilo veselje med njimi veliko, ko so zvedeli za častno nagrado in uspeh svojega rojaka; takoj so ga obiskali in začeli nositi na ramah; ljudstvo ga je burno pozdravljalo.

RAZNOTEROSTI.

— Zvezni senator Aldrich je včeraj zapustil New York in se podal na daljšo potovanje po Evropi.

— Po zadnjih poročilih je mornarica Združenih držav uvrščena med drugo na svetu.

— Charles L. Lillby je bil na zadnji konvenciji v Detroitu, od American Bar Association voljen njenim predsednikom.

Mestne novice.

Nadležniki.

— Včeraj je policijski šef, Kohler odposlal iz mesta Cleveland nekaj voz, brezdomincev, katerih je zadnji čas nesramno naraslo in ima policijski sodnik v resnici dela z njimi; največ jih seveda spuste zopet na prosto, ker za vse ni prostora v okrajni jetnišnici. Navada je, da se jih drugo jutro po aretaciji prepelje slavnostno čez mestno mejo kot v predmestje Lakewood in East Cleveland in Collinwood. Maršali teh mest se zoper to naredbo šefa Kohlerja jako pritožujejo in grozijo, da bodo poslali izgnance nazaj! Neki uradnik se je izjavil, naj se da tem ljudem dela, potem jih ne bo treba izvažati in dovažati...

— Umrla je v soboto v Lake Side bolnišnici, rojakinja Julija Poje, žena od vlaka usmrčenega rojaka Poje o katerega usodi, njega žene in sina smo čitateljem natančno poročali v zadnjih številkih. Vsi so dobro vedeli, da ne bo žena prenesla takega udara ki jo je zadel; pomilovalo jo je vse. Sreča za dečka, ki je dobil v Rev. Grškoviču novega, morebiti še boljšega očeta. Pogreb rojakinje bo danes, v torek.

Grozno razmesarjen.

— Na vzhodni 32. cesti in St. Clair so v soboto zvečer neznanci grozno razmesarili svojega rojaka Poljaka Jozefa Kunkel, kateri leži sedaj v St. Clair bolnišnici in se bori z smrtno. Preprič je vnel v nekem salonu v bližini 32. ceste, Z. noži so nesrečnemu Jozefu Kunkelju razrezali ves trebuh, tako, da se je videla v treh velikanska luknja in z nje je sililo na dan, kar je v njem. Policija je aretirala nekega Milana Manditika, kateri je na sumi, da je najbolj rabil nož nad rojakom. Žalostno!

Rojak okraden.

— Dne 27. avgusta zjutraj ob pol osmi uri, je prišel v salon Andreja Longar, Addison Rd. 917, mlad nad dvajset let star človek. Zahteval je pijačo. Žena Longarja mu je natočila in pustila mladeniča samega v salonu. Zadnji je svoj namen dobro izbral. Skočil je za baro, odprl prostor za de-

nar, skočil zopet nazaj in se zgubil kot kafa iz salona. Tiček pa ni bil sam. Zunaj sta stala dva "prijatelja", katera sta mu dala znamenje hiteče nevarnosti, a on je bil že gotov z svojim delom in tako srečno odnesel pete. Longar je odškodovan za kakih trideset dolarjev. Sumničar se nekega starega postopača, kateri se večkrat klati tam okoli in mu je prostor znan; naznanjen je policiji.

Z istim namenom je bil obiskan dne 30. avgusta gori narveden salonar — rojak, a k sreči je bila v sobi mlada hčerka, katera je nesrečo preprečila, ker se v njeni navzočnosti ni upal storiti tatvine. Ker se sedaj v Clevelandu krade na dehelu, priporočamo, da se rojalci varujejo in posebno na takih javnih prostorih, kot je salon, kjer ima tak nepridiprav najljepšo priliko pokazati svojo učenost.

Nesreče.

— Pred hišo svojih starišev na W 58. cesti in Detroit ave. je bila povožena in usmrčena šestletna Margaretta O'Donnell od nekega avtomobila, ki ga je vodila ženska Evgenija Drew iz Lake Ave.

Voznica je avtomobil takoj ustavila in objednem omedlela. Ko so nesrečno deklico izvlekli izpod koles in jo takoj nesli v bližnjo lekarno, ji je že mlado življenje polemalo v zadnjih zdihljajih in ni je bilo več rešitve. Smrt je nastopila v teku par minut.

Zgubil nogo.

— Na St. Clair cesti in 76. cesti je bil v soboto povožen devetletni raznašalec časopisov James Richin, sin Eme Richin na 1008 vzhodni 76. cesti. V bližini so se igrali žogo; Richin je skočil za žogo, a v trenutku je privzela kara in mu vzela levo nogo. Če ne bi vozni ustavil tako hitro, bi tudi kakšnega drugega dohitela nesreča ali celo smrt. Matere, pazite na svoje otroke!

"Poste - restante" se bo poskušalo odpraviti.

— Poštni mojster, Dewstoe je razglasil, da je zborovanje postarjev in sama pošta oblast sklenila, da omeji takozvano dopisovanje na "postere-stante"; to omejitve bo posebno izpoljevala na pisma, ki bodo naslovljena na še ne odraščene mladenčice in mladenke. Vse iste naslove bo pošta prepisala in izročila starišem dotičnih, da se tako prepreči "farbanje" staršev od strani njihovih sinov in hčera. To bo trda lekcija!

Judovska — češka "čevdra - kadiska" obhaja svojo 35letnico.

— Čevdra Kadisa, tako se imenuje edina judovska sinagoga v našem mestu, ki je bila ustanovljena pred petintridesetimi leti od judovskih naselencev iz Prage in drugih krajev zelene Češke. Ti češki ljudje imajo svoje posebne vrste obred, ki je popolnoma nasproten obredom ruskih judov. Ko so ustanovili svojo kadiso je bilo okoli trideset članov; toda vzajemnost in velik verski fanatizem, združen s požrtvovalnostjo, jih je toliko krepil, da so v enem letu sezidali na Case Ave. lepo sinagogo in lepo pokopališče. Toda kadise je pretil pogin, ker stari člani so skoro pomrli in novega namračala ni bilo nič več iz Češke. Otroci tukajšnjih kadisev

so se pa vrgli po svetu in živeli brez ceremonij svojih očetov. Toda začeli so agitacijo pri judih iz Češke in jih naprosili, naj se naselijo v Clevelandu, kjer imajo na razpolago že sinagogo; kje se naselijo kje drugje, jo bodo morali sami si postavljati; to je toliko uplivalo, da so res dobili nove naseljence in znimi tudi novi rabbi neki Dramstatter, ki upravlja pri drugem delu, sinagogske delo — zastoji.

— Zdravstveno stanje clevelandskih otrok je letos še precej povoljno. Mnogo žrtv je imela seveda strašna jetika, ker nimamo v našem mestu nobene bolnišnice za jetičnike je to tem huje.

Japonci obiščejo naše mesto septembra.

— Pod vodstvom barona Shibuzava pride 25. septembra t. l. v Cleveland 46 japonskih delegatov tokijske trgovske zbornice, da si ogledajo clevelandske trgovske institute in tudi druge šole in kulturne naprave mesta. Gostje pridejo z septembra v Seattle, kjer si ogledajo tamšnjo Alasko - Yukon - Pacific razstavo; od tam se podajo na potovanje po celi Ameriki.

Baron Shibuzava je že mnogo vrsto let v Združenih državah in zaupnik svoje vlade, posebno trgovske zbornice v Tokiju in njen "spiritus rector". Gostje sprejme, kot se govori, naše mesto nad vse slovesno.

— Storklja je prinesla rojaku John Milavcu krepkega sinčka Alojzija - Ivana. Čestitamo!

— Gospa Mary Hafner se je podala včeraj na ogled v staro domovino, kjer misli ostati dlje časa. Z njo zgubi letošnja gledališka sezona gotovo prvo igralko in dramaturgo. Srečno pot in na skorošno svidenje.

Hitro in zanesljivo.

Denarje v staro domovino pošiljamo:

za \$ 10.35	50 K.
za 20.55	100 K.
za 41.10	200 K.
za 102.75	500 K.
za 205.00	1000 K.
za 205.00	5000 K.

Poština je vštet pri vseh teh svotah in prejemnik dobi popolno svoto, ki je nakazana v kronah, izplačano. Družba ima \$5000 porošstva pri državi in je v zvezi z največjimi in varnimi družbami in bankami tu in v starem kraju.

Denar poslan pri družbi je izplačan v teku 11 do 12 dni.

Družba pošilja tudi denar po vseh Združenih državah in je v zvezi z American Express Co.

Kdor želi poslati denar v staro domovino hitro in varno naj nam pošlje svoto in naslov v registriranem pismu ali po Money Order ali Bank Draft in mi mu zagotovimo odpošiljatev.

TISKOVNA DRUŽBA "AMERIKA"

619 St. Clair Ave. N. E. Cleveland, Ohio.

CLEVELANDSKA "AMERIKA"
 Edini al. dvo-tednik v Ameriki

Izdaja: Slov. tiskovna družba Amerika.

Izhaja v torek in petek.

Naročnina:
 ZA AMERIKO \$2.00
 ZA EVROPO \$3.00
 ZA CLEVELAND po pošti... \$2.50

Posamezne številke po 3 cente.

Vse pošiljave, pisma, dopisi in denarne nakaznice (Money Orders), naj se pošiljajo na: Tiskovna družba "AMERIKA" 6119 St. Clair Ave. N. E. Cleveland, Ohio.

Dopisi brez podpisa in obsegajo osebno polemiko, se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

"Clevelandka AMERIKA"
 The Leading Slo. Semi-Weekly
 Issued Tuesdays and Fridays.
 — Published by —
 The AMERIKA Publ. Co.
 6119 St. Clair Ave. N. E.
 Cleveland, Ohio.

Subscription \$2.00 a year.

Read by 15,000 Slovenians (Kreiners) in the City of Cleveland and elsewhere.

Advertising rates on request.
 Tel. Cuy. Central 7387-R.

"Entered as second-class matter January 5, 1909, at the post office at Cleveland, Ohio, under the Act of Mar. 3, 1879."

No. 59-Tue. Aug. 31. '09. Vol. 2

BRUTALNO IN SUROVO.

Govorili smo že mnogo o stavki delavcev v McKees Rocks, deželi Pennsylvania. Dejanja, ki so se tam storila vpijejo do neba. Kaj se vse počne v imenu zakona. Kaj se vse dela na policijskih postajah. Neki izpuščenec pravi, da vsakega aretiranca v zaporu surovi policisti pretepajo z pestmi in obraz in z boksi v rebra. Gorje tistemu, ki bi poskušal braniti; vse to se dela v imenu zakona.

Ubili delavci spe mirno v tuji zemlji. Pozabili jih bomo, kot se vse hitro pozabi v Ameriki. Za ameriške liste ni ta stavka "inozemskih, južno evropskih" delavcev nič senzacionalna. Čitatelji ameriških pres žele vse kaj drugega kot kakšnega članka, kjer bi se obravnavalo, kaj se počneja z Inozemci v tlehzi prostosti, v ljudovladi. Vedno pišejo ti časopisi o Rusiji, Italiji in drugod. Če je kak jid izgnan iz Rusije, so takoj ti čifuti na dan z rjošenjem nad barbarsko Rusijo; če se pa ob belem dnevu v Združenih državah ubija in strelja slovanske delavce kot pse, tedaj pa nimajo besede, ni vredno! Imajo ubogi slovanski delavci v tovarnah Pressed Steel Car družbe enega zagovornika danes v Združenih državah? Se bo ganila vlada na kak način? So delavci po drugih mestih Amerike kaj zanimajo za boj, ki mu ni bilo skoro enakega od strani tujezemcev v tej deželi? Bi oni pomagali tem delavcem? Jim sedaj pomagajo?

Na vsa ta stavljena vprašanja odgovorimo v zavesti; NE! Clevelandsko časopisje ne kako prezira te mučenike; časopis Leader se je toliko se izpozabili, da vpraša svoje čitatelje (delavce). Ne kaže stavka surovih delavcev iz južne Evrope vsjo pravo luč v McKees Rocks? Pobili so do mrtva vladnega hlapca Exlerja, ko jim ni nič storil! Kaj bi bilo, ko bi bili ti delavci v kaki organizaciji, če že sedaj tako divjajo v tuji deželi? To so elementi, sovražni vsakemu človeškemu redu in postavi. Kaj nima država Pennsylvania zakona, ki bi se dalo temu pobojuju na strani tujecev zabraniti? Ti delavci so surovi in brutalni.

Tako "delavski" angleški časopis v Clevelandu; ta časopis kupujejo tudi jako naši rojaki. So brali te vrstice v uvodnem članku?...

Samopomoč! Slovanskemu delavstvu, pa tudi ameriškim, ne bo nihče pomagal, najmanj pa še judovsko časopisje, če ne bo samo pomagalo. To vero imajo tudi naši bratje v McKees Rocks; dokler bodo verovali v samopomoč, znajo se ohraniti sedajno opozicijo, ki je za nje častna, bolj častna kot od marsikaterega štrajka organiziranih delavcev. Neki nemški časopis v Clevelandu se sicer ne bojuje za te tuje delavce, ki so na zadnje še Slovani, pravi pa jako pomenljive besede. Pravi. Stavk je v Ameriki mnogo; največ jih uprizorijo unijski delavci. Nočemo soliti; v to nimiso poklicani. Čut človeštva pa nam je tudi v Ameriki ostal isti, kot nas je spremljal v stari domovini. Tem delavcem slovanske krvi je moglo biti res hudo za vsakdanji kruh, da so se vzdignili nad krvošesale! V resnici. Če pogledaš delavske vrste v tovarni, in to vse narodnosti, vidiš, da je tam zbran navadni proletarijat, mnogokrat si v lastnih pravic sovržen, toda vse se je ob uri nekakega maščevanja vzdignilo; podal si je roko Slovence in Italijan, Mažar in Nemec, Ire in Amerikanci; vse se je zjediniло proti tiranom, proti Pressed Steel Car družbi, ki je uganjala suženjstvo v XX. stoletju v svobodnih Združenih državah! Ti reveži nimajo učitelja, ki bi jih potilil; nimajo človeka, ki bi jih v boju podpiral, zapustilo jih je vse; na cesto jim je ukazala družba vreči ne dosti vredno pohištvo; glad se je začel oglašati, otroci... Toda oni se ne vdajo. Raje glad, smrt, toda v suženjstvo nazaj, tega ne!

Governor Pennsylvania, neki Stuart se ne gane, če prav se vse godi pred njegovim domom. Koliko časa se bo pustil Stuart se prositi, da bo peljal kako preiskavo v Pressed Steel Car družbi. Ne bi zamerili, če bi bil governor Stuart kak evropski birokrat; toda Stuart je ameriški governor in tudi spet, govee (knjižničar). Moralna dolžnost je tu, vsaj iz tega stališča naj bi posegel vmes. Ne Stuart se ne zmeni za prelito nedolžno kri; pokazal je mnoge Amerikane v pravi luči. Pravi da ni zakona, ki bi mu to dovoljeval. Dobro. Se ne ve Stuart spominjati ekspresednika Roosevelta, ki je posegel v velik štrajk rudokopov, ne da bi ga k temu silil zakon ali časopisje, ne, on je storil iz svojega lastnega nagiba, in vsi so to odobraval.

Ga ni dneva, ki ne bi prinesel novih grozodejstev iz McKees Rocks. Neki delavec družinski oče, je na javnem zborovanju izpovedal, da je iskal dela v Pressed Steel Car družbi; imel ni niti centa; dolga dosti, bolezen v hiši. Napolnil se je po nasvetu svojega prijatelja v urad gori imenovan družbe. Tam je enemu "formani" izpovedal svojo prošnjo. Bil je vzlet na delo, katero se mu je dopadlo. Čez nekaj dni pa pride "forman" k njemu in hoče nočes. (da si ohrani delo in tako preskrbi družino) je dovolil žilinskemu človeku, da mu da za plačilo — ženo in šestnajstletno hčer... Ne zadostuje to, da bi vmes posegel takozvani zakon?

Najstarejše društvo na svetu. — Prihodnji mesec slavi v Kotorju društvo: "Bokeljska mornarica" enajststoletnico svojega obstanka. Društvo se je ustanovilo l. 809 povodom prenosa ostankov sv. Trifuna v Kotor in je bilo tako nekako mornarsko in cerkveno društvo, katero pa se je v teku časa prelevilo v izključno mornarsko društvo. Društvo je bilo že neštokrat odlikovano.

Ako imate na prodaj hišo, svoj polihisto ali kaj drugega, dajte oglas v naš list, ki bo skrbel, da se dobro kupi. Cene nizke.

G. KLEPEC IN GL. URAD K. S. K. J.

Cenj. čitatelji nam morajo oprostiti, da se spuščamo v polemiko z g. Klepecem zlasti prosimo odpuščanja gg. delegate, ki so se vdeležili zadnje konvencije v Pittsburghu in ki so imeli priliko tega gospodiča natančneje spoznati. Kajti v njih očeh g. Klepec gotovo ne zasluži, da bi mu trezen list odgovarjal. Tudi mi bi mu ne odgovarjali, če bi se šlo samo za njegovo osebo. Toda g. Klepec govori za cel gl. odbor in vsled tega smo mi dolžni odgovoriti. In takoj na tem mestu naj rečemo: Bog se usmili gg. gl. odbornikov, če so že v takih skripcih, da morajo svoje grehe nalagati na rame g. Klepeca, da jih on zagovarja! V posameznosti se ne bomo spuščali, preveč prostora bi vzelo, če bi odgovarjali na vse točke njegove skrajno filozofske pridige, priobčene v zadnji številki "A. Slovenca". Omenili bodo le nekoliko stvari.

G. Klepec se zelo zamalo zdi, ker se drugi listi spuščajo v zadevo K. S. K. Jednoto, zlasti zameri "Ameriki", ker ne pusti gl. odbora pri miru. Da, radi verjamemo. Če bi ne bilo našega lista, ki je vso lumparijo, vse spletkarije, ki so se skupale v Jolietu okoli "A. S." razkrinkal, bi se danes za Nemančev šlo zidal Dom ne za \$9,000, ampak za \$25,000, kakor je bilo v začetku namenjeno. In če bi ne bilo čičakeškega društva sv. Štefana, ki je prevzel vodstvo "hujskačev", pa bi gl. uradu tudi boljše šlo. Kajti čeprav so bila skoro vsa društva takoj od početka nasprotna raynanju gl. odbora, bi vsi protesti nič ne izdali, dokler dr. sv. Štefana skupno z dr. sv. Petra in Pavla v Calumetu ni "hujskačev" organiziralo. Naj tu še enkrat izjavimo, da se je naš list spustil v ta boj samo zaradi tega, ker "A. Slovenec", kot glasilu Jednote, ni vpošteval protestov in postopal nepristransko. Vrhutega imamo seveda tudi časniškarsko dolžnost, da se potegnemo za koristi svojih čitateljev. G. pisatelj nam tudi spodbida, da si želimo s to polemiko pridobiti reklame. Nay, nay, dolri g. Klepec: guess again!

Jedno točko zlasti želimo poudarjati. G. Klepec namigava, da se gl. odbor ne bo hotel pokoriti konvenciji, če se ta tudi snide in zahteva reorganizacije. Sicer smo bili že davno pripravljeni, da se v Jolietu kaj takega kuje, vendar smo samo čakali, da od gl. odbora dobimo kak namigljaj o tej zadevi. Težko je namreč pričakovati, da bi se osebe, ki so dosedaj prezirale pravice in zahteve večine društev, prostovoljno vdale v voljo zbranih delegatov. Toda nikaš se ne bojte, g. Klepec. Če pridejo zastopniki do zaključka, da je gl. odbor delal nepravilno in na škodo Jednote, se bo tudi naša pripomočkov, da se pomnete vose osebe, ki so to zakriville. In tu je zopet jasen dokaz, da sedanji gl. odbor namerava tudi nadalje kljubovati društvom in da mu ni za blagor in napredek Jednote. Kdo bo toraj še dvomil, da je konvencija v resnici potrebna?

Konečno si dovoljujemo staviti nekoliko vprašanj, g. Klepecu, ker tako rad "pridiga" in daje nasvete in ker mu je očitvidno na razpolago ves "A. S."

1) Ali ni resnica, g. Klepec, da ste Vi prevzeli predsedniški posel, ko je g. Nemanč odšel v Evropo ter da ste Vi pisali pisma iz predsedniškega urada in podpisavali predsedniško ime?

2) Zakaj so bila pravila ponarejena in kdo je v to privolil?

3) Odgovorite nekoliko na pritožbe in dokaze, da se v gl. odboru ni gospodarilo varčno. Zakaj se je g. Dund plačala tolika svota denarja za delo, ki bi ga moral izvršiti gl. tajnik? Zakaj se gl. tajniku plačuje dnevno odškodnino, ko ima vendar zaneseno plačilo od Jednote?

4) Ali ni resnica, g. Klepec, da ste Vi prevzeli predsedniški posel, ko je g. Nemanč odšel v Evropo ter da ste Vi pisali pisma iz predsedniškega urada in podpisavali predsedniško ime?

5) Zakaj so bila pravila ponarejena in kdo je v to privolil?

6) Odgovorite nekoliko na pritožbe in dokaze, da se v gl. odboru ni gospodarilo varčno. Zakaj se je g. Dund plačala tolika svota denarja za delo, ki bi ga moral izvršiti gl. tajnik? Zakaj se gl. tajniku plačuje dnevno odškodnino, ko ima vendar zaneseno plačilo od Jednote?

"Črez stepe"

Pripovedka kapitana R. Spisal: H. Sienkiewicz. Priredil za "Clevelandsko Ameriko" Podravski (Nadaljevanje).

Nekoč sem ljubil takšno življenje in dasiravno sem bil pred enim letom v Arkanzasu še v večji zadregi, čutil sem se vendar ondi kakor v raju. Toda sedaj, ko sem pomislil na to, da ondi na vozu moja ljubljena žena, namesto spati, trepeti radi mene ter zapravlja svoje zdravje vsled nemira, pa sem pošiljal v peklo vse Indijance, medvede in kučugare ter si nasprotno želel v duhu zagotoviti čim poprej temu neznanu in slabotnemu, a pri tem tako ljubljenu bitju, da bi ga hotel kar nosit na rokah, kakak mir. Veliko breme se mi je torej odvalilo od srca, ko sem po tritedenskem taknem potovanju zagledal naposled belkasto kakor s kredo postupano vodo reke, ki se sedaj imenuje Republican River, in katera se takrat ni imela angleškega imena. Široka povestna črna gora, ki je bila nam bila, mogla podati dovolj gradiva za kurjavo; dasiravno ta vrsta delavčevega lesa poka v ognju na vso moč ter meče iskre naokrog, gori vendar le dokaj bolje, nego mokro govno od bivolo. Odločil sem torej tukaj dva dni za počitek, ker so bile namreč skale, raztrošene tu pa tam ob obrežju reke, napovedale bližino pogorske, strme krajin, razprostrajoče se na obeh straneh Skalatega gorovja, katero je bilo težavno prekopati. Bil pa smo tudi že v značni višavi nad morjem, kar je bilo moči spoznati po hladni, ki je vladal po noči.

Ta neenakomernost temperature dneve in noče nas je zelo nadlegovala. Nekoliki ljudi in med njimi tudi stari Smith, je zbolelo na mrzlici ter moralo iti na vozove. Bolezen se jih je poprijela brezdvomno na nezdruženem obrežju reke Missouri in to slabo vreme je povzročilo, da je izbruhnila. Bližna gorovja nas je navdajala z upanjem da se kmalu ozdravimo, med tem pa jim je moja žena stregla s skrbjo, kakoršna je prirojena samo angleškim sremem.

Toda hujšala pa je pri tem tudi sama. Večkrat, ko sem se v jutro sprehajal, je padel moj prvi pogled na to zalo lice, spavajoče poleg mene žene in srce mi je nemirno vdarilo, ko sem opazil to bledico, ki jo je pokrivala ter one zasanele kolobarje, ki so se ji delali pod očmi. Zgodilo se je, ko sem jo tako gledal, da se je časih zbudila, se mi nasmejala, na to pa zaspala znova. Takrat sem začutil, da bi bil dal polovico svojega, kakor hrast trdnega zdravlja, samo da bi le bil že v Kaliforniji.

Toda do tlejak je bilo še daleč, daleč! Črez dva dni smo odrinili in pustivši v kratkem na desno Republican River, smo dospeli ob dolžini struge reke Beli človek proti južnim vilam reke Plate, ki se je razlivala v značen delu tje v Kolorado. Krajina je postajala dan za dnevom bolj strma in itsinito bili smo že v "kanionu", na čegar obeh straneh so strlele v višavi čimdalje višje in višje granitove skale, stoječe tu na samem, pa zopet se raztezajoče nalik zidu v daljavo, in stiskajoče se tesneje skupaj, ondi pa znova odkakujouče vsakebi na obe strani. Tu tudi ni nedostajalo drevja, zakaj vse španje in razpadline skal so bile obraščene s pritlikastim jelkinim drevjem in takisto pritlikastim hrastičjem, ponekde so žuboreli vreli po kamenitih stenah; na tem skalnatem obzidju pa so se skakali semtertje plahi planinski kozi. Ozračje je bilo čisto in zdravo; črez tedna dni je mrzlica prenehala. Smeri smo in hodi, ki so bili

primorani namesto sočnate trave, ki so jo imeli v Nebraski, uzadovoljiti se s pašo, v kateri je bilo večina vresa, so hujšali čimdalje bolj ter stekali čimdalje glasneje, vlekoči težko obložene vozove v gorovje.

Naposled nek popoldan smo zagledali pred seboj nekaka znamenja, slična čopastim oblakom, napol raztopljenim a oddaljenosti, meglene, sive, višjevkaste, bele in zlate na vrhovih ter orjaške tako da so se segali od tal do neba.

Pri pogledu na to je nastal krič po vsem taborišču; ljudje so splezali na strehe voz, da bi bolje videli in od vseh strani se je slišal klic: "Rocky Mountains! Rocky Mountains! Pa so jeli metati klobuke v zrak in raz lie popornikov si razbral zanos.

Tako so pozdravljali Amerikanci svoje Skalnat gorovje. Jaz pa sem se pridružil svojevo vozu, pritisnil si svojo ženo na prsi ter ji še enkrat objubil v duhu zvestobo pred tem, do neba segajočimi oltarji božjimi, od katerih se je odbijala nekakšna slavnostna tajnost, dostojanstvo, nepristopnost in veličina. Solnce je u prav zahajalo in kmalu na to je mrak pokrnil vso krajinu, samo ti velikani v žarkih zahajajočega solca so se nam še kazali kot nekaki kupi žrjavice in lave. Poznej je ta ognjena rdečina jela prehajati v vijoličasto barvo, ki je čimdalje bolj temnela, naposled pa je vse zginilo ter se zilo v eno samo temo, skozi katero so lukale od zgoraj na nas migljajoče oči temne noči — zvezde.

Bili pa smo vsaj za sto petdeset angleških milj oddaljeni od onega gorovja, kar nam je drugi dan zginilo izpred oči, zakrito s skalami, na to se je prikazalo znova, pa zopet zibnilo, sorazmerno s tem, kakor se je zavijala naša pot. Šli pa smo le polagoma naprej, ker so nas neprestano nove ovire o-

virale na poti in dasiravno smo se držali kolikor je bilo le mogoče, v bližini struge, smo jo vendar morali nekekrat, ko je obrežje postalo preveč strmo, prekoračiti in si poiskati pol po gosednjih dolinah.

Tla po njih pa so bila pokrita s sivim vresjem in divjo grabo, ki se ni prilegala niti mulom, ki pa nas je vendar le ovirala na poti, ker je svoje dolge vrvi razprostirala dalec naokrog.

Časih smo naleteli na razpadline in razpoke, o katerih smo si mislili, da jih ne bo mogoče prečkati, ki pa so bile dolge na nekoliko desetih "fathoms", katere je bilo treba takisto obkoljiti. Časih sta se kažipota, Wichita in Toma nepričakovano vrnila ter nam prinesla vest o novih ovirah. Ta so bila nepričakovano zagrajena s skalami, ali pa jih je nepričakovano kar zmanjkalo. Nekoga dne se nam je zdelo, da potujemo po dolini, kar je na kratk zmanjkalo ograje, ki je zapirala dolino in namesto nje se je odšlo pred nami brezno, ki je bilo tako brezmejno, da smo se kar zgrozili in pri pogledu po strmih skalovih se nas polasčevala omotica. Orjaški hrasti, raztoči na dnu brezna, so se nam dozdevali slični malim črnim grmičem, bivoli pa, ki so se spodaj pasli, bili so podobni zaželkam. Vglabljalni smo se torej čimdalje bolj v krajino kamenja, kamnolomov, razvalin, propadov in skal, name druga na drugo v nekakem divjem neredu. Odmevi ki so se odbijali od granitnih obokov, so ponavljali po dva in po trikrat kletve vozni- kov ter cvilenje mul. Naši vozovi, kateri so na stepi, na tridih tleh, bili videti veliki in sijajni, so pri tem navalu skal postali povsem majhni ter tako zibnili v goščancu jarkov, kakor bi jih bilo požrlo nekako orjaško žrelo. Mali vodopadi, ali kakor so jih indijanci imenovali: "smejaajoče se vode", so

nas le prepogostoma ovirali na poti, trud je ugonabljal naše moči in ob času, ko se nam je ono gorovje pojavilo zopet pred očmi, zdelo se nam je ono isto tako oddaljeno in megleno kot poprej. Na srečo je naša radovednost premagala celo našo vtujenost in neprestana promena prizorov jo je držala kme-rom enako napeto. Noben izmed mojih ljudi, ne izvenzai onih, ki so bili dospeli iz Alleghane, se ni videl kedaj takšne, tej podobno divje okolice; tudi jaz sem zrl z začudenjem na te "kanone" po katerih obrežjih je razbrzdana domišljija prido- de postavila nekakšne gradove, trdnjave in cela mesta iz kamena. Časih smo naleteli tudi na Indijane; toda ti so se povsem razlikovali od onih, katere smo videli na stepi; bili so bolj raztrešeni in tudi dokaj bolj divji od onih prvih.

Prikazen belokožec je vzbujala v njih bojazljivost, združeno s koprnjenjem po krvi. Kazali so se še okrutnejši od svojih bratov v Nebraski; bili so tudi višje rasti in njihova koža je bila dokaj temnejša, široke nosnice in semtertje švigajoči pogled pa jih je delal podobne divji zverini, vlovljeni v kletko. Pa tudi njihovo gibanje je imelo nekaj živalskega in nezaupnega na sebi. Med govorjenjem so se dotikali s prsti svojega lica, na katerem so imeli narejene z barvo bele in višjevkaste pasove. Za orožje so jim rabile sekire in loti, narejeni iz neke vrste trdega pogorskega gloja, ki so bili tako močni, da so moji ljudje morali napeti vse moči, da so jih napeli. Ti otroci puščavi, ko bi jih bilo več skupaj, bi zamogli biti zelo nevarni, ker so se namreč odlikovali z nevkrotljivo ropateljnostjo; na našo srečo, pa jih je bilo malo in največji oddelek, na kateri smo naleteli, ni štel nad petnajst bojevnikov. Imenovali pa so se Tabeguache.

(Dalje prihodnjič).

Tel. Cuy. Central 7387-R.

TISKOVNA DRUŽBA "AMERIKA"

Prvi slov. dvo-tednik.

6119 St. Clair Ave. N. E. - - Cleveland, Ohio.

IZDELUJE:

VSAKOVRSTNE TISKOVINE kakor račune v vseh oblikah zavitke, pismeni papir i. t. d. Vizitnice raznih oblik. Vabila in lepake, (plakate.) i. t. d.

VSE TISKOVINE za podporna ali druga društva, kakor pravila, poročila, zalepke, pismeni papir i. t. d. in vsa v knjigovoznico spadajoča dela.

PRODAJA raznih knjig in razglednic.

VSako DELO se izvrši točno, okusno in po najnižjih cenah.

Pošiljamo denar na vse strani sveta, najhitreje in varno. Za Združene države smo v zvezi z American Express Company.

Prodaja parobrodskih listkov

Dve nesreči v Hrastniku. —
torjek 10. avgusta je gorelo
oslopje k. Fil. Orožna, vrle-
mudrnjaka. K ognju so pra-
časno došli slovenski gasilci
s hvalevredno nehstrajeno-
jo vrtili svojo dolžnost. Ka-
r uro pogube je dospel tudi
opoznani tujerazni avstrijski
gasilski vodnik, avstrijski

prl in preiskal razne omare in
skrinje ter med drugim ukra-
dal tudi nov revolver in neki
nož in pa napravljen potni list
za v Ameriko, in morda s tem
je tudi popihal v novi svet,
kjer se tudi obširneje pozna-
riče njegovi delavnosti. Oha-
si se ga smatrajo sploh za jake-
ga »človeka«.

Rojak, ako še nisi naročen na list "Amerika", piši in pošli \$r.00 za pol leta. Ne bo Ti šel za denar, ker štal boš in pri temu se maraš! nau-
50

— Društvo sv. Vida št. 25.
K. S. K. Jednote ima svoje redne mesečne seje vsako prvo sredo v mesecu, v Knaušov dvorani. Predsednik: Mike Seliškar, 6131 St. Clair Ave.; tajnik: Jos. Rus, 1306 E. 55. cesta; društveni zdravnik: dr. J. M. Seliškar, 6127 St. Clair Ave.

Najbolji zdravnik na svetu.

in zdravnik, na katerega se boste obrnili Vi v slučaju da ste bolni sami, ali kateri Vaše družine, ako hočete hitro dobiti pomoč, je gotovo oni, kateri Vam zamore

garantirati da vas bode ozdravil.

Slavni profesorji **COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTA** so v zadnjih 12. letih na tisoče naših rojakov ozdravili in sicer v takih slučajih kjer nobeden drugi zdravnik ni mogel več pomagati. Ako toraj potrebujete zdravniške pomoči pišite takoj na

COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE.

140 W. 34th St., NEW YORK, N. Y.

Uradno ure: od 10 do 1, od 2 do 5. Ob avstrijskih in prazn. od 10 do 1. V torek in p. tek. tudi od 7 do 8 ure ur.
Ob. 1. J. MONTAUDO, Dr. 1. P. COVAT, zdravstvena ustola.

(Nadaljevanje.)

"Odhajaj? Nikar! Ves Bi zane je s teboj. V triumfu se vrneš od pravde."

"Epafrudit je star, triumfov ne mara. Triumfirajo naj suhi dokumenti. Sedaj razumeš kupno pogodbo!"

"Ti gledaš deset let v bodočnost!"

"Imaš listine seboj?"

"Seboj in denar tudi. Preštej!"

"Zaupam ti. Želim sreče na poti življenja. Opolnoči je vse tvoje. Dotlej pa še molči, da zginem. Naj ti tekne ceneno bogastvo. Listine so pravomočne, da jih ne izpodbi noben kodeks."

"Naj te spremlja angel Tobijev!"

Ahiator se je poslovil. Njegovi pogledi so objemali stebrišča in použivali krasoto vile in vrata.

Popoldne je Epafrudita razburjalo. Solnce ni hotelo ugniti v Proponti. Železno energijo je čutil v sebi. Vsa notranjost, vsak živec, vse misli — vse je bilo napeto, kakor močnatetiva, na kateri počiva strešica, da zleti in zadene v srce. Hodil je nemirno po atriju, posvajal se od krasnega peristila, postavil je pred soho Ateene, z utripajočim srcem je dal slovo Merkuriju. Šetal je navidez otožen po vrtu. Vsa družina je hodila kakor preplašena, zbegana, brez dela, brez misli. Leglo je nekaj rezkega nad vso vilo, na vrt, na kristanišče. Vse je čakalo nekaj velikega, vse je nekaj slutilo. — Radovan je pomajjal dolgo brado skozi priprta vrata, gledal na sonce, petal molitve, bogovom obetal vnovič in vnovič hektomere pod lipo Svarunovega grala, in se stresal v hrepenjenju n čakanju.

Počasi je zakrvavelo morje. Mogočna solnčna obla se je doteknila valov, potapljala se in smukoma utonila.

Tedaj je pozval Epafrudit vse sužnje v prostrani peristilij. V vseh očeh je bila vdanost, v vseh licih žalost in sočutje, ko so zagledali gospoda v žalnih oblekah.

Epafrudit je stopil mednje. Slovesnost na licu, v očeh ljubezen.

Z levico je odpehnil goste rube plašča, v desnici se je zavetil križ, ves posut z draguti. Vsi kandelabri so plameneli, da so temnele prve zvezde, ki so se prižgale nad imprijem.

Se nikoli se ni zdel Epafrudit sužnjem tako svečan, tako velik in tako mogočen — kakor apostol. Nepoznana sila, trah ali upanje, jim je zlomila koleno, vse se je ponizalo in pokleknilo. Tedaj je dvignil Epafrudit desnico s križem:

"V imenu Krista — z zarjo jutrajšnjega dne — ste vsi svobodni!"

Množica je strmela in onemela. Počasi se je izvil iz nje zdihi, kakor bi vzdihnila prsi, katerih se je odvalila skala. Po kolenih so drsali k Epafruditu. Solze so kapale na njegove noge, ko so mu poljubljali andale.

Numida je pa delil mednje s perščem srebne statere...

IV.

Bližala se je polnoč. Epafrudit je slonel v kubikuli na mehkem baržunu, odet v najslavnejšo obleko. Njegov život je bil maziljen, da je dihal skozi dragoceni bisus, njegova glava je izgubila sliko točnega. Vse je bilo vzorno, sijajno, kakor bi bil namenjen dočespota. Grk je jasno videl, da je bližja zmaga — ali smrti. Hotel je zmagati ali umreti v sijaju, ki ga je spremljal že dolga leta.

Opazno je prisluškala, če se glase z ulice poljupani, polveseli glasovi vojakov, ki se vra-

čajo iz tabora. Ob enajstih bi se morali oglasiti pred portom njegove vile. Ko je zaornil peščeni časomer, je postal razburjen. Vsaka minuta ga je razdražila. Prebilo cilja, na vrhuncu zmage je bil. Ena sama minuta, ena nepremišljena beseda, slučajen ukaz častnika, ki prekrene in premeni straže, določene za to noč — bi mu lahko razbil ves načrt, z vrha ga pehnili v brezno, da bi iztežka še kdaj prišel tako blizu cilja.

Genile so minute, vsa stoiskominna narava, ves njegov močni duh je vztrepetaval. Vstal je. Segel je po temnem plašču, s svilen ruto ovil glavo, čezno potegnil kapuco in šel iz kubikule v atrij.

"Prihajajo!" mu je pošepetal Numida.

Epafrudit je bil tako vznemirljen, da ni slišal oddalec prihajajočega petja, smeha, trdih korakov.

"S forov se sliši šum!"

"Ni s forov, prejasnost! Fori so obmolknili že davno!"

Tedaj je tudi Epafrudit razlozil hrup veselih vojakov, ki so prihajali iz tabora.

"Ali si videl, kam sta se vteknila carska ovađuha, ki stražita mojo vilo?"

"Pred vestibulom konsilarija Joaneza sedita in dremlje-ta."

"Ugodno", je pomislil Epafrudit. "Vojaki pridejo neopaženi v moje hleve."

Tedaj se je že približal smeh, kriki, dovpti, popevke in nerodni koraki, kakor vinjenih, vratom. Nekdo se je zaletel vanje, da je zabobnelo. Epafrudit in Numida sta razločila besede: "Tegale imajo tudi v precepu!" Splošen smeh.

Epafrudit je pomežiknil.

"To je stari Sloven. Izborno igra."

"Počasi so se oddaljili glasovi umirali, odzvali se še enkrat, utihnil in izginil."

Epafrudit in Numida sta krenila na vrt. Suženj je odhitel.

Ali skokoma se je vrnil za nekaj minut in naznanil:

"Gospod, Sloveni že sedlajo konje! Vsi so došli — neopaženi!"

"Ali sta čolna pripravljena? Orodje? Meči?" Mrzličavo je praševal Grk.

"Vse, gospod!"

Spustila sta se po stezi k morju.

Majhen čolnič, katerega je znal krepak suženj, je spolzel po morju. Za njim je v razdalji tiho veslal večji.

Ko so bili v Proponti, je Epafrudit molil, stisnjen v črni plašč: "Gospod, pomagaj, otmi ga..."

Veslači so tako spretno zasajali vesla v morje, da ni plusknilo in ni zašumelo. Kakor skrivnostni senci sta drsela čolna po gladini, ki ni plivala in se ni genila, kakor v skrivnostnem čakanju.

Natančno polnoč je pokazala zvezda nad kupolo sv. Sofije, ko so v carskem vrtu pritiskali k bregu. Veliki čoln se je skril v visoke lotose, nihče se ni genil v njem. Iz malega sta pa stopila na suho Numida in Epafrudit.

Vrhu marmornih stopnic se je izluščila izza cipres temna postava. Epafruditu je plulo srce.

Postava je pa zgenila z roko, in za njo sta šla po vijugastih stezicah med pinjami, cipresami, mandeljini in palmami — Epafrudit in Numida.

Kar obstane temna senca — vodnica — in počaka Epafrudita.

"Stoj! Straža! Ne pusti nas dalje!"

"Naprej!" pošepeta Epafrudit in stopi odločno proti palatincu, ki je stal kakor kip sredi teze.

Spiridion se je prihlul in skril za oleander.

Ko palatince zagleda Epafrudit, se hipoma obrne in odkoraka, kakor ne bi videl nikogar.

Spiridion ostrmi. Plašen gre za njim, sklene glavo k trgovcu in mu reče z glasom, ki je razodeval strah in grozo:

"Gospod, ti si čarovnik!"

"Sem, pa samo nočoj! Straže so ovražene. Ne vidijo nas!"

Spiridion se je tega razveselil in verjel z vso dušo, da je Epafrudit čarovnik. Pogumnejše je stopil predenj v svesti, da jih ne zalotijo. Hkrati pa se je neizmerno bal Epafrudita. Ko bi mu ta rekel sedaj: — Ne dobiš ni enega zatega bizanca v plačilo — ne upal bi se upreti čarovniku in bi mu tiho pokoren izpolnil vsako željo.

Prišli so do druge straže ob vratih, ki vodijo z vrta v palačo.

Motno se je svetil šlem v brezmesčni noči. Kakor siva senca se je svetil meč v roki vojaka.

Spiridion je odpehnil duri, nalahko, da niso zaškrpale v tečajih. Vojak se ni genil, ni dvignil meča in jim zastavi pot. Kakor iz kamna je stal, brez življenja.

Spiridion je bil sedaj prepričan o čarovniški moči Epafruditovi.

V strahu pred njim, pa drzen v zaščiti tolike čarovniške moči trgovčeve, je privel hitro vse po temnih hodnikih, po stopnicah in zvitih pomolih — kakor v labirintu — do zadnjih vrat — do stana ječarjevega.

Tu se je ustavil Spiridion. "Gospod, ali očaraš ječarja?"

"Njega ne morem".

"Izgubljeni!" je začutil evnuh.

"Odpri!" je veleval Epafrudit.

"Izgubljeni!" je ječal evnuh in se križal, ko je odklepal zapah.

"Prižgi plamenico!"

Numida je potegnil izpod plašča drobno lučko in užgal plamenico. Spiridion je pokazal s prstom na ječarjeva vrata in trepetaje počenil za vlažen slop ob zidu.

"Počakam! Počakam! Pojdita sama!"

Numida udari na ječarjeva vrata.

"Odpri!"

"Nikomur!"

"Veliki despot zemlje in morja ti veleval!"

Siv obraz ječarjev se je zavetil v vratih ob žaru plamenice. Epafrudit je razgnil plašč, la je ječar ostrmel ob sijaju lasnega gospoda.

"Velik gospod si", se je priklanjal ječar, "nisi pa despot! Ne morem!"

"Beri!"

Epafrudit je potegnil iz srebrne cevke Justinijanov podpis, nad katerega je ponaredil carsko dovoljenje, da sme do Oriona.

Ječar je čital slabo, a vendar je spoznal podpis Justinijanov. Poklonil se je do tal pergamentu in snel ključce.

"Da nisi v dvonih, še en dokaz! Poznaš prstan?"

"Od despojne?" se je začutil ječar in se vnovič priklonil prstanu.

Zarobljeni so skrivljeni ključci, zaškrpali zapahi, zakrullila vrata, prva, zaječala druga in tretja.

"Toda Isamo ti, gospod, o tem — pokazal je Numido ni pisano na pergamentu!"

"Samo jaz", je odgovoril Epafrudit in vzel plamenico Numidi, katerega je pomenljivo pogledal.

V Grku se je vse razplamelo, od vznemirjenosti. Njegov razvajeni volh ni občutil groznega vzduha, ki je pritiskal vanj iz ječe. Samo en sam korak se — do zmage, ena minuta, kratka in odločilna. Začutil je v stari šibki roki moč, da bi prišel nož in s silno močjo sunil vsakega v prsi, ki bi mu sedaj branil do cilja.

Ko je zagledal Iztoka, je prebledel. Ustnice so se mu tresle, v očeh ga je skelelo kakor od solza. Zarobljale je veriga, ko je Iztok obrnil vanj pogled. Mrak je ležal na njegovih očeh — kakor žalostna blaznost.

Epafrudit je stal sredi ječe, plamenica je trepetala v nje-

gosti desni — blazne ni mogel razumeti, skozi zavajeno grlo.

Tedaj je zunaj nekaj volto zabobnelo, kakor bi padlo truplo na tlak. Epafrudit se je osvestil v grozi, v ječo je planil Numida — s krvavo tuniko.

Iztoku se je zdnilo, spoznal je Numido, spoznal Epafrudita.

Vkovani roki se sklenil in dvignil — ter izpregovoril zamolklo, kakor iz groba: "Bogovi! O — otomite me! Pri Kristu, svojemu Bogu pomagajte!"

Ko je Numida v svitu luči ugledal svojega ljubljeneega spoda, kako je prikovan na jasl, kako je slušano in nrdto njegovo lice, je zajokal na glas, zgrudil se k njegovim nogam in poljubil okrvavljene členke, koder ga je rezala železna spo-

na.

"Hitro, Numida!" je velel Epafrudit.

(Dalje prihodnjič.)

U Žolet sma dum že dodelal, še od znoter ga boma sfksal pa bo vsem ferajnarjem jezik zavezan.

Zadn teden sma imel tud shod "Salvejn armi". Narbil je klepteou in tulu gspud Klepetec. Prpoudvou je o Jednoten dum, o šriřah in pa kakšne rume boja zdej imel ta haupt ferajnarji.

Norca se je delu iz vseh tistih ferajnarjev, ksa pratestiral, narbil je pa udrihu čez čikaščane. Šur, na gspud Ničnimata ni pozabu in ga je hvaltu in prporoču, de mormva vsi molt za nega, deb mu Buh zdravje ohranu in de bi še dong ejta regiru u naš slaun Jednot.

Negavih čvekarij sma se hmal naveličal poslušat in duhu sm jest beseda, de sm prašu Klepetca kje je on univerza študirov, de zna ldem take namunnast pridgvat. Jest sm ldem kur pa pravic povejdu, de Klepetec je biu in bo ostou za metla pr Ničnimatu in ker sa ferajnarji začel Ničnimata biksati, vzeu je Klepetca za svojga "dvornega svetovavca in advokata, de ga pred ferajnarji zagovarja.

Povjedu sm jim tud, de če boma ferajnarji še en čaft čakal, bo Ničnimata ves Jednoten denar zafučku in mi se boma pa pod nusam obrisal. Tud tu sm povejdu, de se kanvencije ta haupt uradniki bojija, ker veja, de pol boja mogli dum samu plačat, al pa predat. Nu, skor vsi sa men prtdil de je res taku, samu gspud Ničnimata se je oglasti, de le zakaj sm se jest tak ratu in kam nej gre on pol, če mu še ta kšeft odvzamema. Men nič mar, sm mu jest reku, ti bi se mogu po regleah raunat in ne pa reglece sfnšat, pa bse biu vsih teh zmešan odkrizou.

Pol me je pa Klepetec poklicou, de nej grem znem in šli sma vsi k Ničnimatu en ga pit. Pršli sma spet u pogovar o Jednotnem dum in konvencij. Klepetec prau, le za ku ga je treba konvencije, u Žolet sma že sami tulk kunštni, de vema, katerra stran kruha je s maslm namazana. Vidiš Paule, zdej sma takule gruntal, na vse ferajne boma maluzel eks-tra naklad in če se bo kakier apiron ga bomo pa prec ausstotal in nu boma že tulk ejti

tak naprej ferajne boma, de se boja vsi namu rameti in de boma na vse zaube samu Žoletčan pr jednot. Če se ho pa kater Žoletčan upirou boma znim glih taku sturl. Gnar bo ostou nam in pol boma zidal hiše, dume, salone, palace, rjatre in taku naprej, kar se bo nam zluhil. Mi sma zmerej misli, de se nam nabo nuben upru, pa knkr se zdej kaže bo res se spsil konvencija, samu zarad tega, k sva jest pa moj kraj začela regirat pr Jednot. Res, de sva grunt kupila, nu in kaj more zatu cev svet vejditi, če se po naumnost enih petnajst tauzent ponuca iz Jednotne kase. Čudnu se men tud zdi, zakaj dq skor vsi ferajnarji fusija stre-saja, k si je Ničnimata glih ta plac zbrou? K bi vsak premisl, de more naš prezident tud žiut in de drugih dohodkou nima, kukr kar mu šintarija prne-se, če včas kakšnega pokople, nu sevejde včasih more pa tud s kase kej dobit drgač pa ne gre kšeft. —

Veš kaj Klepetec sm mu jest odgovuru le bod potolažen in na skrb preveč za tvojga bosa, kdur če vse dobr premisl pa če pogleda ta zadn račun, pa bo prou lohku vidu kakšnega glavarja imama zdej pr Jednot. Ti Klepetec poglej iste velke številke kjih je dobiy Ničnimata kje šu na misijon u Kleveland, pol pa poglej še una cifra kja je pustu splačeti za advokate, za notarja, za Dum, nu in vidiš tu sa naš ferajnarji že vse pregledal in le začu čja zdej met spešil konvencija, de se vsi ti felerji snik-saja in de se takim ldem, k naznaja z gnarjem prou raunat pravica odvzame in se jih pomeče ven z haupt ferajna. —

Ce je pa taku, kukr ti prauš Paule, pol bom mogu jest še kakšn druh furtel znajdet, prau Klepetec, de bom mojga bosu enmal sramote obvarvu, ker jest vem, de vse rejs ni b'u prou, pa kaj češ ubogat morm in delat morm taku, kukr se mi ukaže, drgač se morbit jest breca dobim.

Well, gspud urednik, taku nekaj sma se pogavarjal in se dost bi Vam mogu sporoči pa bote morbit spet kikal. Povem Vam le, k bi Vi gspuda Klepetca poznal, sm previzan deb re-kl, de take klepetule je ni na celem svet, deb taku Klepetal, pa prou nič pametnega povedal, vse kar prnese na dan je sama prazna slama in k bi nega kokuš slisale gvort, prec po-erkaja.

Pa brez zamere do druge

rajže.

Gndbaj.

Vaš

Pauliha.

— Christian F. Pfeiffer, republikanski kandidat za 23. okraj je gotovo vsakemu znan. On je rodom Nemec in že dolgo vrsto let v tem okraju. Razmere, ki vladajo v 23. okraju so njemu gotovo bolje znane, kot kateremukoli drugemu kandidatu za to mesto. Priporočamo ga v izvolitev.

Šivalne stroje, nove in obrabljene, kupite po najnižji ceni pri rojaku John Kunovaru na 3538 St. Clair St. 71

POŠLI \$2.00 za en galon dobre whisky, jednake oni \$3.50. — \$5.00 whisky za \$3.00 galon. Fino Kal. žganje \$3.00 galon. Velika zaloga, garantiranih likerjev po znižanih cenah. Pošiljao v prostih zalozjih na dom. East 453 J. ali Central 6619 R. A. COHN, prodaja žganja na debelo. 5819 St. Clair Ave. Stiri hiše od 55.000 ošte.

PREMESTITEV TRGOVINE.

SLAVNEMU OBČINSTVU NAZNANJAM, DA SEM SE PRESELIL IZ STAREGA PROSTORA 6113 ST. CLAIR AVE. NA NOVO UREJENI PROSTOR

6105 St. Clair Ave.

Kakor poprej, hočem tudi v prihodnje vedno skrbeti, da cenj, rojake in naklonjene mi odjemalce po svoji najboljši zmožnosti zadovoljim.

Zalogo bom vedno povečal, ker je prostor poploma prenovljen.

Izdelujem obleke po najnovejšem kroju in po cenah, katere so že vsakemu znane, kot vedno najnižje. Delo jamčim.

Priporočam se!

JOHN GORNIK,

6105 St. Clair Ave.

Andrej Uile

452 Spruce St. Collinwood, O. STAVBAR in Kontraktor. Gradim raznovrstna poslopja po kontraktu ali dogovoru.

Popravljam in barvam hiše, sploh, kar se potrebuje, da se izgotovi dobro poslopje. Rojakom se priporočam.

PRVA IN NAJSTAREJŠA SLOVENSKA NOTARSKA PISARNA V CLEVELANDU, O.

prej: **Antón Klinc in Frank Russ**

sedaj: **FRANK RUSS**

6104 ST. CLAIR AVE., N. E.

Izvršujem vsa v notarski posel spadajoča dela, delam raznovrstne prošnje v vojaških zadevah, iztirjam dolgove tukaj in v stari domovini ter zavarujem poslopja in pohištvo proti ognju.

Za pravilno, točno in pošteno delovanje v notarsko stroko spadajočih opravil se jamči.

Pisarna je čeli dan in v večer do 9. ure odprta. Ob nedeljah uradujem od 9. do 12. ure dopoldne.

FRANK RUSS, javni notar, **JOS. KOZEN**, vodja pisarne.

POZOR!

V ZALOGI IMAMO ŠE NEKAJ ZVEZKOV

"Tisoč in ena noč"

Vaim 52. zvezkom skupaj je

Cena samo \$5.00

SLOV. BUKVARNA

6119 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

Vsem Slovencem v Pittsburghu, kakor onim, ki potujejo skozi to mesto, se priporoča edini slovenski hotel na 5175 Butler Str., kjer se dobi vedno čiste postelje, fina gorka in mrzla jedila, sveže pivo, prava kranjska ali voška in tropinjevec.

Priporoča se

J. Starčević,

lastnik.

SVOJI K SVOJIM.

Največji slovenski pogrebni zavod.

Urejen popolnoma moderno, z veliko zalogo rakov, kinča itd. Balzamiramo in vodimo pogrebe. Garantiramo točnost in pravilno postrežbo. Sedaj smo kupili tudi

AMBULANCO

in jo imamo pripravljeno noč in dan. Posebni uslužbenci. Ako se kdo ponesreči, ali če zbolí, ga hitro prepeljemo domov ali v bolnišnico. Priporočamo tudi

KOČLJE

za razne prilike in za izlete. Pokličite na telefon, ako ne morete priti osebno.

ANTON GRDINA, 6127 St. Clair Ave.

Telefon: Central 1381 East 1060 L.

Odprto noč in dan. Nočni zvonec.